

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık CEO

Yetkinlik için lisans, gelişim için eğitim ve Profesör Shiller

Sermaye piyasalarında çalışanların yetkinliklerini belirleyen önemli unsurlardan birinin Lisanslama belgeleri olduğunu sektörde çalışanlar bilir. Yatırımcı ilişkileri profesyonellerinin de hem yasal sorumluluklardan hem de konuları itibarıyla bu belgelerden bazılarında sahip olması gerekiyor. Peki, bu belgeler sürekli gelişim için yeterli mi? Daha fazlası için ne yapmak gerekiyor? Gelin bu konulara biraz daha yakından bakalım ve ezber bozalım!...

Daha çok ekonomi, finans ve hukuk eksenine oturan içeriği ile bu belgelendirme sisteminin, sektör profesyonellerinin eğitim ve gelişim ihtiyaçlarının tam anlamıyla karşıladığını söyleyemeyiz. Lisanslama ancak bir başlangıç olabilir.

Sizleri tanıdığınızı düşündüğüm bir isimle buluşturmak istiyorum. 2013 Nobel ekonomi Ödülü sahibi Profesör Robert J. Shiller... Yale Üniversitesi'nde ekonomi ve finans dallarında eğitim veriyor. Shiller, finansal piyasalar, finansal yenilikler, davranışsal finans, gayrimenkul piyasası, piyasalara karşı kamunun davranışları, fikirleri ve etik yargıları gibi konular üzerine çalışıyor. Kendisi "Küresel Finans'ta En Etkili 50 Kişi" listesinde de yer alıyor.

İndeks Konuşmacı Ajansı ve Leigh Bureau üyesi Robert J. Shiller, Şekerbank'ın 60. kuruluş yılı kapsamında düzenlediği 'Sürdürülebilir Kalkınmanın Finansmanı Konferansı' için Türkiye'ye geldi. Shiller, konuşmasında multi disiplinler olmanın önemini vurguladı, piyasaları ön görmenin önemine değindi, krizlerin bilgiyle önlenilebileceğini, fırsatların bilgiyle yakalanabileceğini anlattı. Açıkçası ezber bozdu.

"Ezber bozmak" benim de bu nedenle aklıma geldi. Shiller'in SPK ve lisanslama eğitimiyle ne alakası var demeyin. Ekonomistlerin, finansçıların, borsacıların, hazinecilerin, yatırımcı ilişkileri yöneticilerinin farklı disiplinlerden bilgiye ve eğitime ihtiyacı var. Havayı koklayan adam olabilmek için kitleleri iyi bilen olmak gerek. Havayı koklayabilmek için ekonominin dışına çıkmak gerektiğini düşünüyorum. Aslında ben bunun herkes için geçerli olduğuna inanıyorum.

SPK geçtiğimiz günlerde Lisanslama ile ilgili "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar" hakkında bir tebliğ taslağı yayınladı. Bu tebliğ taslağı Lisanslama sınavları ile ilgili düzenlemelere yer verirken, bir yandan da bu konuda düzenlenecek eğitimlere dair hususlara yer veriyor.

Lisanslama sınavlarının içeriği belirli konularla sınırlandırılmış. Mesleki yeterlilik açısından bu konuların işlevsel olduğu çok açık... Lisanslama özellikle sermaye piyasalarında uzman olarak çalışanların yetkinliklerini zinde tutması açısından önemli. Lisanslama düzeyine göre farklılaşsa da SPK'nın tebliğinde sınavlarda yer alan konular 17 başlık altında toplanıyor. Etik kurallardan, genel ekonomiye; gayrimenkul değerlendirme esaslarından inşaat ve gayrimenkul muhasebesine kadar uzanıyor. Lisanslama sonunda alınan belgelerin gücünü ve etkinliğini ölçecek bir mekanizma yok. Her 3 yılda bir yapılan yenileme eğitimleri ile sektör çalışanlarının bilgilerini tazelediğini ve kendilerini güncellediklerini biliyoruz.

Herkesin bir Shiller olmasına belki gerek yok, ama herkesin işini iyi yapması zorunluluk. Geleceğin ne getireceğini isabetli kararlarla bilmek profesyonel başarının tek sırrı! Shiller, Krizi 5 yıl önceden öngördü... 2003'de yayınladığı "Is There a Bubble in the Housing Market?" adlı makalesinde ilk kez gayrimenkul fiyatlarının çok şiştiğinden söz ederek dikkatleri üzerine çekti. 2005'de yayınladığı "Irrational Exuberance" ile de benzer uyarılarını hem hisse senedi hem de emlak fiyatları için tekrarladi. 2006'da The Wall Street Journal'da finansal piyasalardaki önemli risklerden ve olası bir durgunluktan

söz eden bir yazıyı da kaleme aldı. Shiller'in uyarılarını dikkate almayan piyasalar, Lehman Brothers'ın iflasiyla ve ardından patlayan emlak balonuyla 1929'dan bu yana dünyanın gördüğü en büyük ekonomik krizle karşı karşıya kaldı.

Shiller, yatırımcıların irrasyonel kararlar verebildiklerini, bunun da hisse senedi ve gayrimenkuller başta olmak üzere birçok varlık fiyatında şişmeye ve hatta balona yol açtığını farklı makalelerinde dile getiriyor. Piyasa oyuncularının rasyonel hareket ettiğini kabul eden klasik iktisatçıların tersine davranışsal finans ekolü; aşırı tepki, yetersiz tepki, kendine pay çıkarma gibi davranışsal hareketler ile yatırımcıların irrasyonel davranışlar gösterebildiği öngörüsü ile hareket ediyor.

George Akerlof ile birlikte hazırladığı New York Times'ın en çok satanlar listesinde yer alan "*Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why It Matters for Global Capitalism*" kitabı finansal balonların ne kadar tehlikeli olabileceğini ve gelecekte oluşabilecek bu tür finansal krizlerden nasıl kaçınılabileceğini anlatıyordu. Shiller 2008 krizi sonrasında değerlendirdiği "*Finance and the Good Society*" adlı yeni kitabında ise finans sektörünü yeni bir gözle bakmayı öğütlüyordu. Kriz ile birlikte finans sektörünün içine düştüğü kötü durumu kabul eden Shiller, finans sektörünü kınamak yerine çözüm olarak; sektörü toplum üzerinde bir parazit olmaktan kurtarmayı ve onu toplumun refahı için hizmet eder hale getirmeyi öneriyor. Hatırlanacağı üzere Shiller, 2013 yılında "aktif varlık fiyatlarının ampirik olarak analizi" üzerine Lars Peter Hansen ve Eugene Fama ile birlikte yapmış olduğu çalışmayla Nobel Ekonomi Ödülü'nü de kazanmıştı.

Gelişim için sürekli eğitim

Anlattıklarımın, Lisanslama sınavlarının sektör için gerekli ama yeterli olmadığı açık bir şekilde anlaşılıyor. Hem finans sektöründe çalışanların hem de şirketlerin yatırımcı ilişkileri departmanlarındaki profesyonellerin kendilerine yatırım yapmaları ve sürekli geliştirmeleri gerekiyor. Sınav ana konu başlıkları mesleki yetkinlik için gerekli olsa da farklı sahalarda çalışan profesyonellerin kendilerini geliştirmek için diğer eğitimleri alarak günün koşullarına ayak uydurmaları kaçınılmaz.

Burada yatırımcı ilişkileri profesyonelleri için de ayrı bir parantez açmak gerekiyor. Buldukları pozisyonlara göre farklılık gösterse de Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 2/3 ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme lisanslarına sahip olmaları gereken yatırımcı ilişkileri profesyonelleri, bunlarla yetinmeyip bir adım daha ötesine gitmeliler. Çünkü buldukları pozisyon itibarıyla uluslararası trendler, pazarlama iletişimi, ilişki yönetimi, iletişim, medya ilişkileri ve yatırımcı ilişkileri başta olmak üzere birçok konuda kendilerini geliştirmeliler...

Bu konuda TÜYİD gibi sektörü temsil eden dernek ve birliklere de büyük görevler düşüyor. SPL, TSPB, SPK ve Borsa İstanbul gibi kuruluşların bir ekosistem oluşturmaları ve sürekli eğitim için bir rota çizmeleri gerekiyor. Bu konuda uzman iletişimciler, eğitmenler ve danışmanlarla bir araya gelip birlikte neler yapılabileceğini bir kez daha masaya yatırmanın ve dahası harekete geçmenin zamanı geldi de geçiyor bile...

Yaprak Özer

İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı